

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Constitvtiones Societatis Iesv

Ignacio <de Loyola>

Romae, 1570

De Iis, Qvæ Ivvant ad vnionem animorum. Cap. I.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-68489](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-68489)

OCTAVA PARS

DE IIS, QUÆ CONFERUNT AD EORVM, QUI
dispersi sunt, cum suo capite, &
inter se mutuam vnionem.

DE IIS, QUÆ IUVANT
ad vnionem animorum.

Cap. I.

QUO difficilius est, mēbra huius Congregationis cum suo capite & inter se inuicē vniri,* quòd tam dif-

fusa in diuersis mundi partibus inter fideles & infideles sint; eò impensius, quæ iuuant ad vnionem, quærenda sunt: quandoquidem nec conseruari, nec regi, atque adeo nec finem, ad quem tendit Societas ad maiorem Dei gloriam, consequi potest; si inter se & cum capite suo membra eius vnita non fuerint. Dicitur ergo de ijs, quæ conferunt ad animorum vnionem; Deinde de ijs, quæ ad vnionem personalem in

Con-

DECLARATIONES
In Octauam Partem.

IN CAPVT
I.

Sunt & alie rationes, qualis est, quòd vt plurimū litterati erūt, & gratia apud Principes, & primarios viros, ac populos non parum valebūt.

B § He

Congregationibus vel conuentibus pertinent. Et quidem circa animorum vnionem, quædam ex parte subditorum, quædam ex parte Superiorum, quædam ex utrorumque parte iuua-

B ¶ Hoc autem nō excludit numerū (licet magnū) eorum, qui erunt idonei, vt in Professos, vel Coadiutores formatos, vel Scholasticos approbatos admittantur; sed hoc eō spectat, vt commendatum habeatur, ne, qui tales non erunt, idonei (præcipue ad professionem) facile censeantur; & cum bene obseruabitur quod in secūda & in quinta Parte dictum est, satis erit. Qui enim huiusmodi essent, vt his locis traditur, turba existimari non deberent; sed potius gens electa, tametsi magna ea esset.

bunt.

Ex parte subditorum iuuerit, ² * magnam turbam hominum ad **B** professionem non admitti; nec quoscunque, sed selectos homines etiam inter Coadiutores formatos, aut Scholasticos retineri. * Multitudo enim magna eorum, qui vitia sua non bene domuerunt; vt ordinem non fert, ita nec vnionem, quæ in Christo Domino nostro tam necessaria est, vt bonus status, ac procedendi modus huius Societatis conseruetur.

Et quia huiusmodi vnio ³ magna ex parte per obedientiæ vinculum conficitur; hæc semper in suo vigore conseruanda est: Et qui foras ad laborandum in agro dominico ex Domibus mittuntur,

* quoad-

C ¶ Cum

C* quoad eius fieri potest, in eadē sint exercitati: Et hac in virtute, qui primas in Societate tenēt, bono sui exemplo alijs praeluceant, vniti omnino cū suo Superiore; & promptē, humiliter, & deuotē ei obediendo, persistant. Qui autem tam egregium sui specimē in obedientia non dedisset, certē ei adiungi deberet socius, qui in ea magis esset conspicuus. Nam vt plurimum socius, qui in obedientia magis profecit, eum, qui minus in ea profecisset, cum diuino fauore in eadem iuuabit. Et alioqui, quamuis ad hunc scopū non tenderetur, ei, qui cum aliquo munere gubernādi mittetur,

D* Collateralis socius (si Superiori videbitur, quōd sic melius commissio muneris satisfaciet) adiungi poterit: qui sic se geret cum eo, qui alijs praeest, & ille inuicem cum hoc; vt obedientia ac reuerentia subditorum debiliore erga Superiorem non reddatur: sed ille potius verum ac fidelem adiutorem & subleuatorem erga suam personam & aliorum, qui

C § Cum experimento cōpertum esset, aliquos ex ijs, qui missi sunt, nō recta incedere, quod ad obediētiam attinet; vel renouari debent; vel socij, qui in ea profecerint, eis adiungi; quamuis initio missi non fuissent.

D § Quamuis Collateralis obediētiae Praepositi, uel personae illius, cui datur, nō subdatur: debet tamē ei interius & exterius reuerentiā exhibere, ac in ea reliquis, qui eius obedientiae subduntur, exemplū praebere. Debet itidē, qua poterit, diligentia eum, qui alijs praest.

suae

praest.

præst, iuuare in rebus omnibus ad ipsius officiū pertinentibus, in quibus eius operam ille requiret.

Quamuis etiam nulla de re interrogaretur: cum tamē animaduertet, quòd ei aliquid dici cōueniat, quod ad personam, aut res, quæ sunt ipsius officij, pertineat; debet fideliter ea, quæ oportet, ei referre, & cum libertate & modestia Christiana, quod sentiat, explicare: propositis tamen suis rationibus, & ijs,

quæ ipsum mouent; si Præpositus in sua contraria sententia persisteret; Collateralis proprium iudicium submittere, & ei conformem se reddere debet; nisi tamen clarissime intelligeret illum errare. Quod si accidet; ad Superiorem referre debet.

suae fidei commissi sunt, sibi datū esse in Collaterali experiatur.

Ad eandem obedientiæ virtutem ordo bene obseruatus inter ipsos Superiores, quorum alij alijs subduntur, & inferiorum erga illos, pertinet; ita, vt singuli, qui in aliqua Domo vel Collegio versantur, ad suum Præpositum localem, seu Rectorem recurrāt, & per eum in omnibus regi se sinant. Eis autem, qui per prouinciam aliquā varijs in locis disiuncti manent, ad Prouincialem Præpositum, vel alium localem viciniorem erit recurrendum; pro ut eis iniunctum fuerit. Omnes verò Præpositi locales, vel Rectores crebra cōmunicatione cū Prouinciali vtātur, & iuxta eius arbitrium in omnibus se gerant. Eodem modo Præpositi Prouinciales cum Generali se habebūt.

* Sic

Curet

Curet etiam Collateralis vnionem, quoad eius fieri poterit, subditorum inter se, & cum suo Praeposito immediato; & inter eos velut Angelus pacis incedat: & studium adhibeat, vt de Superiore suo sic sentiant, illumque ita ament, ut oportet, quem Christi Domini nostri loco habent.

Debet etiam certiozem reddere Superiorem suum Generalem, vel Prouincialem ijs de rebus, quas vel ipse, vel is, cui Collateralis adiunctus est, commendaret; & sponte sua etiam eius loco id faciat, cum per aduersam corporis valetudinem, vel occupationes, vel aliquam aliam causam ille in hac parte officio suo deesset.

Contra Praepositus cum suo Collaterali nonnulla obseruare debet; ac primum, considerando quod non vt subditus, sed vt auxilium & subleuamen ei datus est, peculiarem erga eum dilectionem & honorem praese ferre debet; agatque cum eo familiariter, vt sit animosior ad eum dicendum, quod sentit; commodiusque id faciat, ac videat, qua in re eum iuuare possit. Curet etiam, vt auctoritatem habeat, & diligatur ab inferioribus. Eo enim utilius eius ministerio erga illos vtetur.

Siqua occurrerint, quae difficiliora esse videantur; cum eo tractari oporteret, eius sententiam rogando, & ad dicendum quod sentit (etiam cum non interrogaretur) reducendumque sibi in memoriam quod ad suam personam & officium conuenire videatur, exhortando. Et auditis, quae à Collaterali dicuntur, melius per seipsum, quod factum opus est, constituet.

Quod attinet ad executionem sui officij; ad subdito-

N rum

rum gubernationem vtatur Collaterali vt fideli ministro in rebus maioris momenti ; siue vniuersales sint ad Domos ; siue particulares ad quemuis ex fratribus spectantes .

In ijs, quæ ad Præpositum Generalem pertinent, ei- que debentur, vtatur etiam eius opera : & in omnibus eo habeat loco, eoque modo ipsi confidat, quo alteri sibi (dempta potestate) in spiritus vnione in Christo Domino nostro .

Et animaduertendum est, duabus ex causis præcipue Collateralem adiungi debere ; Prima est, quando in eo, qui cum præcipuo munere mittitur, maius auxilium desideraretur ; propterea quòd non sit magnopere versatus & exercitatus in huiusmodi gubernatione ; vel propter alias causas : quamuis eius desideria & vita ad maiorem Dei gloriam sint valde approbata . Secunda, quando aliquis ex eis, quos secum est habiturus, huiusmodi esset ; vt existimaretur minus profecturus, si sub eius qui præest, obedientia constituatur ; quàm si vt socius adiungeretur : dummodo talentum ad eundem iuuandum haberet .

E § Cum particularibus ex causis Præposito Pro- uinciali magis conuenire ad diuinum obsequium uideretur, vt aliquis ex ijs, qui in Domibus
vel

* Sic enim, subordinatione conseruata, vnio, quæ in ea quàm maxime consistit, aspirante gratia Dei, conseruabitur .

Siquis diuisionis vel dissensionis eorum, qui vnà viuunt, inter se, uel cum suo capite author esse cerneretur ; diligentissime ab ea Congre-

Congregatione velut pestis, quæ
eam potest summopere inficere,
si præsens remedium non adhi-
beat, * separandus est.

6 Ex parte Præpositi Generalis,
quæ ad hanc vnionem animorum
G conferent, * sunt ex dotes, qui-
bus (vt in nona Parte dicitur)
eum exornari oportet, quibus
cum præditus fuerit, erga omnia
membra

obedientiâ proximè reseruare possit. Vt plurimum ta-
men prædicta obedientiâ subordinatio eo melior erit, quo
perfectius obseruabitur.

F ¶ Separare intelligendum est; vel omnino à Societa-
te dimittendo; vel in alium locum transferendo: si hoc suf-
ficere videretur, & ad diuinum obsequium, ac commu-
ne bonum iudicio illius, qui curam eius habet, magis
conueniret.

G ¶ Iuuabit etiam in primis inter alia Dei dona bona
existimatio, & authoritas erga subditos: & habere ac
præ se ferre dilectionem, & curam illorum; ita vt subditi
sibi persuadeant suum Superiorem scire, velle, & posse
bene ipsos in Domino gubernare. Ad quod, sicut ad alia
multa, conferet, secum viros, qui consilio polleant, habere
(vt in nona Parte dicitur) quorum opera in ijs, quæ sta-
tuenda sunt ad bonum Societatis progressum, in his atque
illis locis ad Dei gloriam vti possit.

Conferet etiam, circumspecte & ordinate præcipere,

N ij co modo

eo modo curando subditos in obedientie officio continere, ut Superior omni beneuolentia, & modestia, & charitate in Domino, quod in ipso est, utatur; ita, ut subditi se potius ad dilectionem maiorem, quam ad timorem suorum Superiorum possint componere; quamuis aliquando utrunque sit utile: eorum etiam arbitrio aliquid relinquendo, cum probabile videbitur, quod eos id iuuabit; aliquando etiam eis ex parte aliquid indulgendo, et cōpatiēdo, cum uideretur id posse magis cōuenire.

H § Poterit nihilominus subditos alijs in locis, prout occasio & necessitas occurrerit, visitare: & prope Romam aliquando habitare; prout ad maiorem Dei gloriam fore indicauerit.

membra Societatis suo fungetur officio: capitis uidelicet, à quo in illam influxus ad præfixum ipsi finem necessarius descendat: & sic à Generali Præposito, ut à capite, vniuersa facultas Prouincialium egrediatur, ac per eos ad Locales, per hos autem ad singulares personas descendat: sic etiam ab eodem capite (vel saltem eo suam facultatem communicante, & rem approbante) missiones procedant. De communicatione gratiarum Societatis tantundem sit dictum. Quò enim magis inferiores à suis Superioribus pendeant; eo melius amor, obedientia, atque unio inter eos retinebitur.

Et ut locus magis conueniat ad cōmunicationem capitis cum suis membris; cōferre plurimum potest, ut * Præpositus Generalis H

magna

I § De

magna ex parte Romæ resideat, vbi cum aliis omnibus locis Societatis faciliori vtetur commercio. * Prouinciales itidem in ijs locis diutius versabuntur, vnde cum inferioribus, & cum superiori Præposito commoda fuerit communicatio, quantum in Domino id effici poterit.

§ Præcipuum vtriusque partis vinculum ad membrorum inter se & cum capite suo vnionem, amor est Dei ac Domini nostri IESV Christi: cum cuius diuina ac summa bonitate si Superior & inferiores valde vniti fuerint, perscilè inter seipfos vnientur; idque per eundem illum amorem fiet, qui à Deo descendens ad omnes proximos, ac peculiari ratione ad corpus Societatis pertinet. Charitas itaque, & vt in vniuersum dicatur, omnis probitas ac virtus, qua iuxta spiritum procedatur, ad vnionem ex vtraque parte iuuabit; & (quod inde sequitur) omnis rerum temporalium contemptus, in quibus sui ipsius amor, grauissimus huius vnionis ac boni vniuersalis hostis, errare solet. Multum etiam conferet consensio tum in interioribus;

I § De visitatione Præpositi Prouincialis eadem erit ratio, atque Generalis. Poterit enim id facere, cum videbitur ad Dei maius obsequium fore; estque id valde proprium eius officij. Cum tamen aliquo in loco diutius est ei residendum; si fieri potest, locum eligat, ex quo cum subditis & cum Generali crebra communicatione litterarum vti possit.

K § Cum

K ¶ Cum ijs, qui adhuc litteris operam non dederint, curandum est, ut omnes (ut plurimum) eandem doctrinam, quæ in Societate fuerit electa, ut melior & conuenientior no-

stris, sequantur. Qui autem studiorum cursum iam peregit, aduertat, ne opinionum diuersitas coniunctioni charitatis noceat; & quoad eius fieri poterit, doctrinæ in Societate communiori se accommodet.

L ¶ Prepositi locales, vel Rectores, qui sunt in aliqua Prouincia, quique missi sunt ad fructum in agro Domini curandum, Preposito suo prouinciali singulis hebdomadis, si fieri potest, scribere debent; & Prouinciales, & alij Generali singulis hebdomadis, si vicinus fuerit: si autem in regno diuerso resident, ubi desit ea commoditas, tam priuati ad fructificandum missi (ut dictum est) & Prepositi locales, & Rectores, quàm Prouinciales, singulis mensibus semel Generali scribent; qui curabit, ut eisdem, saltem Prouincialibus, semel singulis mensibus scribatur. Ipsi vero Prouinciales Prepositis localibus, & Rectoribus, & priuatis personis, quibus opus erit, semel etiam singulis mensibus scribi curabunt; & utrinque crebrius iuxta occasionum in Domino occurrentium rationes.

* ut est doctrina, iudicia, ac voluntates, quoad eius fieri poterit; tum etiam in exterioribus; ut est vestitus, ceremoniæ Missæ, & reliqua, quantum personarum, & locorum, & cæterorum varietas permittet.

Magnopere etiam iuuerit * lit L
terarum vltro citroq; missarum 9
inter

inter inferiores et Superiores frequens commercium, & crebro
 M alios de alijs certiores fieri * ac ad edificationem per
 audire quæ ex varijs locis ad ædificatio-
 ficatio-
 sint; hanc formulam sequi oportebit. Qui sub vno Prouinciali sunt, ex diuersis Domibus vel Collegijs scribant quarti cuiusque mensis initijs litteras, quæ solum ea, quæ ad edificationem faciunt, contineant: & alterum earum exemplum lingua vernacula illius prouinciæ, alterum latina scriptum sit: & mittant vtrunque duplex Prouinciali, vt mittat alterum exemplum vtraque lingua, Generali cum alijs suis litteris: vbi referat quod notatu dignum, vel ad edificationem fuerit; si particulares id omiserunt. Ex altero vero exemplo tot alia exscribi curet; vt ad certiores reddendos alios de sua Prouincia satis sint. Si multum temporis consumeretur mittendis huiusmodi litteris Prouinciali; Præpositi locales, & Rectores possunt litteras suas latina & vernacula lingua scriptas, recta ad Generalem, & earum exemplum Prouinciali destinare. Poterit etiam Prouincialis, cum ei visum fuerit, quibusdam ex localibus iniungere, vt certiores reddant alios eiusdem Prouinciæ, transmissis ad eos earundem litterarum, quæ ad Prouincialem mittuntur, exemplis.

Vt tamen, quæ in vna Prouincia geruntur, in alia sciantur; curabit Præpositus Generalis ex litteris, quæ à Prouincijs mittuntur, tot exempla exscribenda, quot satis sint; vt omnes alijs Prouinciales certiores reddantur. Illorum vero quisque exscribi in sua Prouinciæ usum curabit.

Cum magnum inter duas Prouincias commercium esset, vt inter Lusitaniam & Castellam, Siciliam & Neapolim; Prouincialis vnus possit Prouinciali alterius exemplum litterarũ Præposito Generali missarũ transmittere.

N § Ad clariorem omnium cognitionem quarto quoque mense mittatur Præposito Prouinciali ex singulis Domibus vel Collegijs breuis catalogus, isque duplex, omnium, qui in ea domo sunt: quique etiam post vltimum catalogum missum vsque ad id tempus, quo scribitur, desint; vel quòd mortui fuerint, vel alia quauis causa: breuiter perstringendo dotes vnus cuiusque. Et Prouincialis eodem modo singulis quadrimestribus exemplum catalogorum cuiusque Domus & Collegij Generali trās mittet. Ita enim melius intelligentur, quæ ad personas attinēt, melius que totum Societatis corpus ad Dei ædificationem & gloriam regi poterit. cognitionem, * & eorum, quæ N geruntur, cognitionem, afferuntur; cuius rei Superioribus, ac præcipuè Generali, & Prouincialibus cura erit, eo constituto ordine, vt quouis in loco, quæ ad mutuam consolationem & ædificationem in Domino faciunt, ex alijs sciri possint.

QVIBVS IN CASIBVS

Congregatio generalis fieri
debeat. Cap. II.

AD vnionem personalem vt veniamus, quæ in Cōgregationibus Societatis fit; considerandum est,